

НАРЪЧНИК ЗА СТАЖУВАНЕ

МИНИСТЕРСТВО НА
ЖЕНИТЕ
В БИЗНЕСА
В БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛНА
СТАЖАНТСКА
ИНИЦИАТИВА

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗА СТАЖАНТА	5
ЗА РАБОТОДАТЕЛЯ	12
ДОБРИ ПРАКТИКИ	18

Една от основните цели на Съвета на жените в бизнеса в България е да подкрепя младите хора при старта на тяхното професионално развитие, да насърчава развитието и оставането им в България. Ние вярваме, че стажът е първа стъпка към професионалната реализация и може да има определящо значение за бъдещата кариера на един млад човек. Изключително сме горди, че за 4 години успяхме да превърнем кампанията „Оставаме в България“ в най-мощната стажантска инициатива в страната. Това ни мотивира да търсим начини да доразвием и надградим нашите усилия в тази посока.

Тази година Националната стажантска инициатива прерасна в поредицата young.LEADERS.talk, в рамките на която срещнахме десетки млади хора с техните модели за подражание, с лидерите, определящи дневния ред в света на бизнеса и организирахме техни посещения във водещи компании, за да видят от първо лице как функционират корпорациите и какви качества търсят в бъдещите си служители.

Желанието ни за в бъдеще е да провокираме споделяне на добрите практики в компаниите, да накараме младите хора и бизнеса да обърнат по-сериозно внимание на необходимостта от стажуването, споделяне на опит и изграждане на програми за осигуряване на практика.

Тъй като смятаме, че стажът е от съществено значение не само за младите хора, но и за самия бизнес, решихме да издадем този „Наръчник за стажуване“. Той съдържа полезна информация както за стажантите, така и за компаниите, като в него са включени и примери за добри и устойчиви стажантски програми.

Д-р инж. Боряна Манолова,
Председател на УС
на Съвета на жените в бизнеса в България

Главен изпълнителен директор
на Siemens България

1

ЗА
СТАЖАНТА

СТАЖ! Какво е това?

Стажовете са популярен метод за обучение на работното място – придобиване на опит и практически умения в реална работна среда, често използван от студенти и неотдавна завършили, за да започнат професионалната си кариера. Това е своеобразна форма на обучение, чрез която се осигурява връзка между натрупаните теоретични знания и реалния бизнес. Временните позиции за стажове могат да имат различна продължителност – от 3 седмици до 12 месеца, като най-разпространени са стажовете с периодичност от 3 до 6 месеца.

Стажът е първа стъпка в професионалната кариера!

Има **различни видове стажове** - в зависимост от целта (доброволни и задължителни), в зависимост от заплащането (платени и неплатени); в зависимост от периода на провеждане (летен/ зимен); в зависимост от продължителността на работния ден (почасова работа, непълен работен ден, работа на смени или на пълен работен ден); в зависимост от договорения формат (благотворителна работа, вид обучение, предвидено в компанията или във връзка със сътрудничество между образователна институция и бизнеса) и др.

Видът и продължителността на стажа зависят изцяло от целите и възможностите на стажуващия и организацията, в която се осъществява практиката. Подходящ пример за това са задължителните и доброволните стажове. При задължителните водещи фактори са академичната програма, определената задължителна минимална продължителност, професионална област, структура и програма, както и видът/структура/бизнес сектор на организацията, в която се провежда стажът. Много често тези стажове са част от академичната програма и за тях обучаващият се получава оценка от образователната институция. От друга страна, при доброволните стажове основен фактор са инициативата, желанието и мотивацията на стажуващия за придобиване на нови умения и квалификация в реална работна среда.

Основна цел на стажуването е придобиване на практически умения и опит от стажуващия в избрана от него професионална област, която често, но в никакъв случай задължително, е свързана със специалността, в която лицето се обучава. Стажът се осъществява задължително под ръководството и контрола на работодател – наставничество/ менторство, което се състои от представяне на организацията, запознаване с работната среда и изискванията на длъжността, поставяне на специфични задачи, преследване на работата и крайна оценка/ обратна връзка при приключване на стажа. При възможност или в определени стажантски програми в наставничеството се включва и представител на образователната институция на стажанта.

Изключително важно е да започнете да стажувате възможно най-рано в професионалния си път! Стажът може да бъде използван и като средство за ориентация при избор на сфера на висше образование. Все пак важи и правилото, че никога не е късно да започнете.

Стажуването е идеалният инструмент за първи стъпки в професионалната Ви кариера! Ще имате възможност да опитате различна работна среда, за да разберете каква кариера искате да изградите. Ще можете да прецените дали специалността, която изучавате наистина е за Вас – практиката се различава от теоретичните познания, които се придобиват в образователните институции. Ще използвате стажа за натрупване на професионален опит, необходим за започване на работа и ще можете да изградите професионална мрежа от контакти.

Какви предимства има стажът?

Получавате професионален опит

Стажът предоставя възможност да изпробвате придобитите знания в реална бизнес среда. Теоретичните познания и всичко научено в класната стая и университетската аудитория са изключително важни, но също толкова необходима е практиката на работното място. Това ще ви даде възможност да говорите с хора, които имат опит в ролята, към която се стремите – ще можете да обсъдите избраната професия и да добиете ясна представа за необходимите практически знания. Прилагането на настоящите ви умения в реална среда ще ви даде по-добро разбиране за необходимите знания за посоката ви на професионално развитие.

Имате под-добър шанс за намиране на работа

Реалността е, че завършвайки образованието си, не можете да разчитате на гарантирана заетост. Именно затова е важно възможно най-рано да започнете да трупате опит в реална работна среда, както и професионални контакти. Обичайна практика на работодателите е да търсят за младшите позиции хора, които вече са били на стаж в организацията. Перспективата за наемане на стажували в компанията е много привлекателна за организациите, тъй като вече има изградено разбиране на работната среда и култура. Бившите стажанти изискват малко или никакво обучение, за да започнат работа и да бъдат ефективни на позицията си.

Опознавате бизнеса/индустрията/структурата, която харесвате

Реалността на работната среда, пред която ще бъдете изправени като стажанти, може да промени стремежите ви за професионално развитие. Чрез стажовете ще имате възможност да потърсите правилните за вас структура и бизнес преди да започнете да градите кариера. Преди да завършите образованието си ще можете да потвърдите дали искате да работите тази професия в дългосрочен план. Стажовете ви предлагат възможност да изпробвате уменията си в реални работни ситуации, да изследвате вашите представи за избраната професия и да придобиете разбиране за различни организации и кариерни възможности.

Кандидатстване за стаж – как?

Помислете какво искате да правите - Знайте какво искате да правите и къде да търсите.

Най-важно е да решите какво искате да правите. Ако вече сте избрали професия – искате да търсите възможности в избраната индустрия или искате да опитате нещо различно? Ако все още ви предстои да изберете професия – определете в какво сте добри и с какво искате да се занимавате. Първото нещо, което трябва да направите, е да определите вида на стажа, който искате да направите – доброволен или платен, задължителен по специалността или по възможност в друга индустрия, за да опитате нещо ново. Решете тази стъпка и проучете желания сектор – потърсете информация за компании в сектора. Можете да се обърнете за насока и към преподавател. Направете списък с желаните компании и проучете фирмените сайтове за предлагани от тях възможности за стажантски позиции и програми. Свържете се и с кариерния център в образователната ви институция. Много учебни заведения имат сключени споразумения за сътрудничество с бизнеса за възможности за стаж. В кариерния център ще намерите информация и насоки как да се подготвите за интервю. Там могат да ви помогнат да напишете резюме и мотивационно писмо и да ви съдействат с други полезни съвети.

Онлайн порталите за работа също предлагат възможности за стаж. Много работодатели ежедневно публикуват обяви за различни стажантски позиции и програми.

Не отлагайте – колкото по-рано проучите възможностите, толкова по-голям шанс имате навреме да откриете желаната стажантска позиция

Изпратете заявление за стаж преди крайния срок за кандидатстване. Имайте предвид, че работодателите получават много заявления за отворените позиции.

Когато подготвяте документите си за кандидатстване, обмислете вашите конкретни умения, компетенции и цели - как те могат да бъдат от значение за ролята/позицията, за която кандидатствате. Ако нямате предишен трудов стаж, помислете за основните умения, които сте придобили по други начини - например по време на извънкласни дейности или по време на работа в академични проекти. Работодателите искат да видят мотивация и желание за работа от кандидатите. Ясно трябва да личи, че сте направили проучване и можете да обясните защо се интересувате от конкретното работно място и от кариера в организацията или конкретния бизнес сектор.

Има основно правило – работодателите и специалистите за подбор на персонал обикновено отделят около 15 секунди, за да прегледат автобиографията ви – затова отделете нужното време и внимание да подготвите резюме и мотивационно писмо за всяка отделна позиция и стажантска програма, за която кандидатствате - не слагайте излишни данни, проверете за грешки и подчертайте най-добрите умения и компетенции, актуални за конкретната позиция.

Интервюто: бъдете конкретни, покажете гъвкавост и задайте въпроси.

Стигайки до етапа на интервю, е изключително важно да отидете подготвени. В процеса на кандидатстване това е моментът, в който да покажете ангажираност, професионално отношение и мотивация. Проучете добре компанията – разгледайте подробно уебсайта, запознайте се с продуктите и стратегията, бизнес конкуренти и неотдавнашни събития. **Важно е да сте представителни и точни, когато отивате на интервю!** Изслушвайте интервюиращия и обмислете добре въпросите му. Не се притеснявайте – отговаряйте пълно и задавайте въпроси. Например може да попитате за стратегията и продуктите/услугите на компанията, както и какво очаква работодателят от стажанта. Задайте въпроси относно задълженията и задачите по време на стажа ви. Подобни въпроси ще предадат посланието, че сте помислили и наистина се интересувате от позицията, организацията и вашата работа за времето на стажа.

Бъдете готови да приемете отказ.

Ако не бъдете наети в първата компания, в която сте кандидатствали или сте били на интервю – не се отказвайте! Задължително поискайте обратна връзка относно документите ви за кандидатстване и проведеното интервю. Всеки човек е бил отхвърлян в даден момент на кандидатстване за работа и трябва да имате ясно разбиране, че много фактори влияят на процеса за подбор на персонал. Често тези фактори не зависят от вас и вие нямате никакво влияние в процеса на вземане на решения за наемане в дадена компания. Важно е да не се отказвате! Поискайте обратна връзка. Помислете какво можете да промените и подобрите в резюмето и мотивационното си писмо. Поискайте съвет от кариерния център или от самата компания, в която сте кандидатствали. Като използвате получената информация, ще можете да прецените какво да направите по-добре или по друг начин. Така ще подобрите шансовете си при следващото кандидатстване за позиция.

Процесът по кандидатстване може да бъде много разочароващ. Имайте предвид, че не сте единствените, които кандидатстват. Много заявления, които изпратите, ще изглеждат напълно игнорирани или отхвърлени на финалната фаза. Важното е да не се отказвате. След известно време и след прилагане на получената обратна връзка, ще се почувствате по-уверени и ще се научите да подготвяте целенасочени документи за определена позиция. Ще се почувствате по-уверени и по време на интервюта – ще познавате по-добре сектора и собствените си интереси. Стажът е най-доброто средство да натрупате ценен опит за процеса на кандидатстване за работа – от подготвянето на документи до успешно проведени интервюта за работа.

Не пропускайте възможността да ходите на възможно най-много интервюта, докато все още учите!

Какво носи стажът ЗА СТУДЕНТИТЕ:

- Изграждане на практически умения
- Работа в реална работна среда
- Получаване на професионална ориентация
- Придобиване на умения за работа в екип
- Контакт с професионалисти в различни области, бизнес сектори и професии
- Натрупване на трудов опит преди завършване на образованието
- Създаване на мрежа от професионални контакти

Протокол и етикет за стажанти

Приемайки стаж в дадена компания, независимо дали тя е международна или национална, стажантът трябва да се съобразява с изискванията за поведение и да спазва правилата за вътрешен ред. Независимо от собствения ви стил на обличане и поведение, нека те да минат на заден план, а на преден да бъде визията на дадена компания за корпоративен протокол.

В тази връзка ето няколко препоръки, които могат да бъдат от полза на стажантите, започващи своята практика:

Външен вид

- Винаги се съобразявайте с дрескода в компанията, която ви е предоставила стаж. Ако в следващите три или шест месеца ще стажувате в банка, то облеклото задължително трябва да е съобразено с този факт. Необходимо е да се явявате за стажантската си практика с по-строго облекло – дори да не е костюм, то за предпочитане е да сте облечени с панталон и риза за мъжете и с панталон, пола и риза за жените. Задължително условие за дамите е дължината на полите и роклите да е под, а не над коляното. Задължително условие е също така да избягвате ярките цветове в облеклото. Жените трябва да се откажат и от обувките с прекалено висок ток.
- Независимо че младостта е време за експерименти, особено с външния вид, въздържайте се от тях по време на стажуването и впоследствие в началото на кариерния ви път. Това особено важи за прическата и грима, поради което дамите трябва да са особено внимателни в това отношение. За предпочитане е косите да са прибрани, а гримът да е лек, почти незабележим. За мъжете експериментите също не са препоръчителни, така че ексцентричните прически трябва да са табу и за тях.
- Въздържайте се от прекалено експресивни бижута и аксесоари. Забравете за големите обици, гривни и колиета. Допустими са единствено дискретни и съответстващи на облеклото аксесоари. Разбира се, ако искате да запазите своята уникална самоличност, винаги можете да си позволите леки „намигвания“ – като happy socks за мъжете и закачливи, но издържани бижута за дамите.

Поведение

- Бъдете коректни. Това е едно от най-важните качества, които ще ви идентифицират като надеждни стажанти и потенциални служители, на които може да се разчита. Коректността изисква да се явявате в точно определения час на точно определеното място. Не закъснявайте! Това прави лошо впечатление и нарушава работния график, което създава дискомфорт не само за вас, но и за колегите ви!
- Забравете за ексцентричността и в поведението! Бъдете сдържани, макар и отворени към нови хора, възможности и знания. Прекалената експанзивност може да е нож с две остриета. Позволявайте си по-свободно поведение при вече добре развит контакт с определен човек
- Първото впечатление е изключително важно, а сред факторите, които го създават, е ръкостискането. Винаги се ръкувайте с дясната ръка, която в никакъв случай не трябва да е отпусната или вяла. Това прави изключително лошо впечатление и създава усещането за незаинтересованост или надменостт от ваша страна към събеседника ви.
- Възползвайте се от всяка възможност за изграждане на мрежа от контакти. Използвайте времето на стажа, за да се запознаете с максимален брой хора, да усвоите максимално количество знания и умения.
- Винаги търсете обратна връзка. Това ще ви покаже къде грешите и къде се справяте добре и ще ви помогне да натрупате опит, който ще ви е полезен по-нататък в професионалното ви развитие.

Студентски стажове в държавната администрация

<http://staj.government.bg>

- Програмата за студентски стажове в държавната администрация е неплатена.
- При успешно приключване на програмата се издава удостоверение за проведен стаж и оценка на придобитите знания и умения. Документите могат да послужат за придобиването на академични кредити, както и при кандидатстването пред бъдещи работодатели.
- Всички подробности по отношение на програмата са описани в Наредбата за студентските стажове в държавната администрация.

През 2012 г. година направихме голяма крачка в развитието на студентските стажове в държавната администрация. Както всяко начало и това беше свързано с много предизвикателства. Най-голямото от тях беше свързано с разработването на Портала за студентски стажове в държавната администрация, на който се обявяват възможностите за студентски стажове в администрацията на всички нива. Днес сме изключително горди, че можем да използваме възможностите на този интуитивен и гъвкав инструмент, който няма аналог в страните от Европейския съюз. Гордеем се, че цялата процедура от кандидатстването до класирането и окончателния избор на студентите е изцяло онлайн.

Програмата за студентски стажове в държавната администрация предоставя възможности за провеждане на пълноценни стажове за талантиливи български студенти в структурите на държавната администрация на всички нива и в цялата страна. Стажантската програма е с фокус върху придобиването на практически опит, нови професионални умения и запознаване с държавната администрация.

През 2014 г. Програмата и Портала бяха институционализирани чрез приемането на съответните нормативни актове. Бяха приети изменения в Закона за администрацията (ДВ бр.27 от 2014 г.), с които се регламентира провеждането на студентски стажове в държавната администрация. С Постановление № 189 на Министерския съвет от 8 юли 2014 г. (ДВ бр.58 от 2014 г.) беше приета Наредба за студентските стажове в държавната администрация. Целта на наредбата е да гарантира провеждането на студентския стаж в държавната администрация и по този начин да осигури практическия опит, знанията и уменията, които да допълнят теоретичното обучение на студента. С наредбата се създават унифицирани правила и ефективен механизъм за провеждането стажовете, като се регламентира и ползването на Портала за студентски стажове в държавната администрация.

От създаването си през 2012 г. до момента по Програмата бяха проведени 7 кампании за летни студентски стажове и 1 кампания за дистанционни стажове за български студенти, обучаващи се в чужбина. В резултат успешно бяха завършени над 2 800 пълноценни студентски стажа.

Вярваме, че стажовете могат да бъдат първите стъпки към успешна кариера за все повече студенти!

Стажантска програма в Администрацията на Президента на Република България

<https://www.president.bg/cat102/Stajantski-programai-ADMP/>

Стажантите развиват реални умения за работа в екип при динамично натоварване, запознават се отблизо с дейността на президентската институция, на съда, прокуратурата и органите за изпълнение на наказанията, получават базисни умения за разрешаване на разнообразни казуси в практиката.

Стажантският труд е доброволен. На успешно завършилите стажанти се издават сертификати.

Програмата е единствена по рода си с това, че стажантите се допускат равнопоставено до информация и до целия естествен процес на работа, като участват активно в него заедно с дългогодишни специалисти в различни области.

Стажове в Европейските институции

- **Стаж в европейските институции** – <https://ep-stages.gestmax.eu/website/homepage>
- **Committee of the Regions** - <https://cor.europa.eu/en/about/Pages/traineeships.aspx>
- **Council of Europe** - <http://www.coe.int/DefaultEN.asp>
- **Council of the European Union** - <http://www.consilium.europa.eu/en/general-secretariat/jobs/traineeships/>
- **Court of Justice of the European Union** - http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7008/traineeships
- **European Central Bank** - <https://www.ecb.europa.eu/careers/html/index.en.html>
- **European Commission** - <http://ec.europa.eu/stages/>
- **European Court of Auditors** - <http://www.eca.europa.eu/en/Pages/Traineeships.aspx>
- **European Economic and Social Committee** - <http://www.eesc.europa.eu/en/work-with-us/traineeships/short-term-traineeships>
- **European External Action Service** - https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/8354/blue-book-traineeship-eeas_en
- **European Investment Bank** - <http://www.eib.europa.eu/about/jobs/student-jobs/general-internships.htm?lang=en>
- **European Joint Undertaking for ITER and the Development of Fusion Energy (Fusion for Energy)** - <http://www.fusionforenergy.europa.eu/careers/traineeships.aspx>
- **European Ombudsman** - <http://www.ombudsman.europa.eu/en/atyourservice/recruitment.faces>
- **European University Institute, Florence** - <http://www.eui.eu/About/JobOpportunities/Index.aspx>

2
ЗА
РАБОТОДАТЕЛЯ

Какво носи стажът ЗА КОМПАНИЯТА:

- Възможност за получавана на нова перспектива към бизнеса – младежкият поглед често е извън рамката, с която сме свикнали в ежедневната си работа и дава възможност за нови идеи и креативно мислене при решаване на проблеми
- Възможност за ранен подбор на качествени кадри – определяне на талант в начален етап на развитието му и въздействие върху бъдещата му кариерна насоченост
- Възможност за изграждане на качествена работна сила – стажът предоставя шанс за изграждане и възпитание на работна култура и етика в практиканта, която той да прилага в работата и кариерното си развитие
- Възможност за възлагане на конкретни задачи и професионално насочване – стажът предоставя възможност за компанията да подготви нужните кадри за развитие на бизнеса
- Възможност за намаляване на риска от наемане на неподходящи и неквалифицирани кадри – изграждането на собствени кадри допринася за успешното развитие на компанията
- Възможност за изграждане на силен и сплотен екип – възлагането на обучението на нов кадър и предоставяне на възможност за споделяне на опит осигурява отдаденост към работата и изграждане на синергия в екипа
- Възможност за изграждане на добра репутация – приемането и обучението на млади хора в екипа допринася за доброто име на компанията – както между младите потенциални служители, така и пред останалите компании и клиенти. Стажантската програма на всяка компания може да бъде още една стъпка в изграждането на доброто име и допринася към културата на корпоративната социална отговорност.
- Възможност за натрупване на мениджърски умения и възпитание на лидерски качества в служителите – определяне на наставник за стажантите и предоставянето на възможност за менторство и ръководство на стажант, ще изгради в служителите на компанията допълнителни умения за работа в екип и наставничество.
- Възможност за изграждане на култура на лидерство и учене през целия живот – целият екип ще се възползва от среда на споделени знания и надграждане на уменията чрез споделяне и обучения.
- Възможност за изграждане на партньорства с образователни институции – тази синергия ще даде възможност за премахване на разделението между образователната и бизнеса средата и ще допринесе за изграждане на бъдещи партньорства за подбор и обучение на квалифициран персонал.

Преди да зпочне стажът

Преди да определите стажантската позиция във вашия екип, помислете от какви умения и от какъв тип човек имате нужда. Преценете колко стажанта целите да наемете и за какъв период. Дали искате да наемете няколко младежа едновременно или желаете да направите няколко последователни назначения.

Помислете с какъв капацитет разполагате за обучение и за наставничество на стажантска позиция. Трябва правилно да прецените възможностите на екипа си да отделят време и ресурси, за да въведат и обучат новопостъпилия колега.

Определете един или няколко наставника за стажанта и разпределете ясно задълженията и отговорностите помежду им. Ако изберете един наставник е важно да имате и резервен вариант – по време на периода на стажа може да се случи наставникът да отсъства по лични или професионални причини и тогава рискувате стажантът да остане без подкрепа и менторство. Това е ситуация, в която не желаете да изпаднете, тъй като рискувате стажантът да допусне грешки, да изгуби интерес към работата и дори да пречи на работата на екипа.

Структурирана стажантска програма

Изграждането на структурирана стажантска програма ще бъде ценно не само за младите хора, но и за вашата организация. Консултирайте се с вашия екип и колеги за специфичните сектори на работа, в които стажантът може да бъде полезен. Структурираната стажантска програма ще допринесе за хармония в целия екип.

Основни моменти в изграждането на стажантска позиция

- Поставете ясни цели на стажанта – конкретни задачи и обучителни стъпки
- Дайте възможност на стажанта да се запозне с различни аспекти на бизнеса и отдели в организацията
- Определете програма за работа на стажата, която чрез различни задачи да развие определени качества и умения
- Свържете работата на стажанта с тази на останалите членове на екипа, за да има възможност той да научи повече чрез съвместна работа и обмяна на опит
- Поставете график за срещи с ментора, за да има проследяемост в изпълнението на поставените задачи и работата на стажанта

Трудова характеристика на стажантската позиция

Наемането на стажанти дава възможност на организацията да намери и подбере правилните кадри в самото начало на техния професионален път. Подборът за стажантската позиция няма нужда да се различава от наемането на работник с опит. Поставете си ясни цели и точни изисквания към младия човоек, който ще постъпи на работа като стажант. Като работите с целия си екип подгответе следните стъпки:

- Длъжностна характеристика с посочени необходими умения и знания. Посочете ясни параметри на стажа – продължителност, възнаграждение, сфера на работа, изисквания и очаквания, възможности за придобиване на умения и знания, цели на стажа и резултат от програмата.
- Представете предложението за работа на подходящите места – образователни институции, кариерни центрове, уеб сайт на организацията или на сайтове за подбор на кадри.
- След проведени интервюта винаги предоставяйте обратна връзка – писмена или по телефон, това оценяване е важно за младите хора и ще им позволи да надградят уменията си за търсене на работа и представяне в интервюта. Също така обратна връзка ще допринесе за добрия имидж на компанията ви – вие преподавате ценни уроци дори без да наемете кандидата за стаж.

Инвестицията на време и усилия в изграждане на правилен подбор на кадри за стажантската програма ще се отплати в намиране на подходящ човек, който да отговаря на нуждите на организацията. Така си осигурявате привличане и задържане на най-добрите кандидати за позицията.

Стажантът започва работа

Стажантът трябва да бъде приет като част от екипа. Важно е още с идването му за първия работен ден да го запознаете с организацията, с екипа и да му дадете възможност да се представи. Гледайте на него като на част от общността и като на бъдещо попълнение към работната сила на компанията. Разведете го в офиса и го запознайте с основните правила за работа. Неизменна част от тази първа стъпка за въвеждане на стажанта в работната среда е правилно подготвено Помагало за стажанта. Тук прилагаме примерно съдържание на това помагало.

„Помагало“ за стажанта

„Помагалото“ има за цел плавното въвеждане на стажанта в работната среда и препоръчително съдържа представяне на организацията, стажантската програма, права, задължения и др. Съдържанието следва да се оптимизира спрямо нуждите на организацията, стажантската програма и реалната среда за провеждане на стаж. Важно е стажантът да има основната информация, предоставена в удобен формат (електронен или печатен), за да може да я използва при нужда без да пречи на работата на колегите си.

Основно препоръчително съдържание на „помагалото“ за стажанта, което да му бъде предоставено при започване на работа.

- 1. Представяне на стажантската програма/стажантската позиция – цел, обхват, период
- 2. Представяне на организацията
 - a. Общо представяне – описание на бизнеса, цели на организацията, клиентска мрежа, КСО политика и друга информация, полезна за стажанта с цел изграждане на ясна представа и разбиране на организацията
 - b. Органиграма - структура на компанията, структура на отдел/звено, в което ще работи стажанта
 - c. Представяне на наставник и заместник на наставника (при необходимост)
 - d. Речник на често използвани акроними в ежедневната работа
 - e. Полезна информация за стажанта - кратко представяне на служителите в отдела, телефонни номера за информация, вътрешен сайт и полезни връзки
- 3. Поставяне на цели на стажантската програма и конкретно на стажантската позиция – статут на стажанта
- 4. Основни работни принципи в организацията
 - a. Практически съвети и указания за работа - работно време, поведение и дрескод/работно облекло, култура и етика на работа
 - b. Информационно обезпечаване – къде и как може стажантът да получи необходимата му информация, без да пречи на останалите служители
 - c. Техническо обезпечаване – определяне на работно време, работно място, (екипировка при необходимост), предоставяне на работна станция съгласно нуждите на извършваната работа
 - d. Запознаване с вътрешните правила на организацията – Правилникът за вътрешния ред, Вътрешни правила за здравословни и безопасни условия на труд и др.
- 5. Поставяне на ясни права на двете страни
- 6. Поставяне на ясни задължения на двете страни
- 7. Поставяне на ясни отговорности на двете страни
 - a. Задължения на наставника за предоставяне на информация и изграждане на работна среда за стажанта
 - b. Обхват на работа и основни дейности на стажанта – разписване на реда за поставяне задачи и отчитане на извършената работа
 - i. Изпълнение на задълженията и поставените задачи
 - ii. Координиране на задачите и работния процес
 - iii. Отчитане на дейностите и изпълнението на поставените задачи
- 8. Определяне на приоритети за стажанта
- 9. Определяне на резултати от стажуването

Оценете способностите на стажанта

Ако не сте били част от подбора, проведете своеобразно интервю със стажанта. Разпитайте го за желанията и насоката му за професионална реализация – какви са целите му, какво иска да постигне със стажа и какво иска да научи докато работи с вас. Важно е стажантът да допринесе за работата и да има поставени ясни цели и работен график. По този начин ще осигурите една пълноценна стажантска програма, която да допринесе за професионалното ориентиране на младия човек. Инвестираните средства, усилия и време от ваша страна ще имат ясна цел, а стажантът ще получи ценен опит, натрупан в реална работна среда.

Наставничество и менторство

Наставникът и ментор на стажанта е основна и най-важна фигура за успешната стажантска програма. Служителят, който ще изпълнява тази роля трябва да има ясно разбиране за обучителните, лидерски и менторски отговорности, които ще има към стажанта. Той ще бъде основна връзка и опора на стажанта по време на навлизането му в работния процес.

Осигурете постоянно наставничество на стажанта - нямаме предвид да задушавате младия човек с постоянен контрол, а да му дадете възможност да се почувства част от екипа. Интересувайте се от процеса на работата му; от задачите, които изпълнява; от трудностите, с които се сблъсква в работната среда. Бъдете негов ментор и го насърчавайте сам да търси решения на изникналите пречки и проблеми. Дайте възможност на стажанта да разгърне уменията и знанията си, като насочвате интересите и работата му.

Наставникът е отговорен за изграждане на културата на работа на стажанта, неговите работни ценности, усвояване на знания и умения, но най-вече професионално развитие. Менторът е приятелски настроен източник на знания и насоки в изграждане на конкретни професионални умения.

Доброто наставничество и менторство по време на стажа ще накара младия човек да се почувства изцяло част от екипа и да се концентрира над професионалното си развитие. По този начин той ще се отдаде на работата, ще използва целия си набор от умения и зания, за да покрие поставените цели за стажа и да завърши задачите си с успех.

Когато стажът приключи

През последните дни на стажа наставникът и целият екип, който е работил със стажанта, трябва да се концентрира в даването на обратна връзка. През периода на работа младият човек е натрупал знания, направил е грешки и е открил и развил нови умения. Важно е да отделите време да говорите със стажанта по всички важни теми:

- Постигнати ли са целите на стажа – от изпълнение на конкретните задачи до развиване на набелязаните умения и знания?
- Как е допринесъл стажантът за работния процес в екипа и организацията?
- Какво развитие сте наблюдавали вие като наставник и ментор през периода на работа? Какви забележки и препоръки имате към стажанта?
- Какви са областите, в които стажантът е надминал очакванията и в каква посока трябва да работи, за да се подобри?
- Какъв съвет ще му дадете вие като негов ментор за бъдещото му професионално развитие?

3

ДОБРИ
ПРАКТИКИ

Стажантската програма на Hewlett Packard Enterprise

Успехът на стажантската програма на Hewlett Packard Enterprise (HPE) се дължи на големия фокус, който глобално компанията поставя върху нея, и тясното партньорство с всичките ни бизнес отдели. Програмата цели да идентифицира и привлече университетски таланти на временни стажантски позиции, след което да ги задържи в компанията за постоянно.

Като част от структурирана програма, всеки от стажантите ни минава през следните етапи – назначаване, запознаване с компанията и нейната култура, навлизане в позицията и обучения, изпълнение на отговорни всекидневни задачи в системите и с клиентите на HPE, участие в различни работни проекти, редовно даване на обратна връзка как се справя с работата. Предлагаме 20/30/40 часова работна седмица, гъвкави смени съобразени със студента, конкурентна на пазара заплата. Продължителността на стажантската програма е между 1 и 12 месеца, като имаме глобална Graduate програма и ясна кариерна пътека за растеж.

Преди един студент да реши да кандидатства за позиция в HPE, той/тя има възможност да се срещне с представители на екипите, в които се търсят стажанти, по време на кариерни и университетски събития. Колегите разказват за отдела си, дневните си задачи и какви стажантски позиции има при тях. На студентите се предоставя чудесна възможност да се представят и да се ориентират какво би им било интересно да правят в компанията. В HPE Careers във Facebook и Twitter публикуваме редовно материали, показващи как прекарваме времето, докато сме в офиса.

Както при всяка отворена позиция в HPE, така и при кандидатстване за стажове, кандидатите минават през интервюта, които дават възможност за взаимно опознаване и обсъждане на детайлите около позицията.

За да навлезе по-бързо в работния процес и в културата на една международна компания, стажантът ни минава през серия от обучения, специално насочени към тях. От първия си ден при нас всеки стажант е прикрепен към по-опитен колега, който има целенасочената мисия да му помага и да го подкрепя.

Работните задачи, които даваме на стажантите са реални и отговорни. Активно се работи в системите и с ресурсите на компанията, с нейните клиенти, продукти и партньори, по реални задачи и проекти. Гъвкавостта на работното време при стажантските ни позиции предоставя възможност на студентите да придобият практически опит паралелно с университетското си образование.

Успешният стажант в HPE притежава енергия за действие, желание да си сътрудничи и липса на страх от промяна. В допълнение – отлично владение на английски език (за някои позиции и много добро е задължително и владението на втори език), умение за общуване и гладко изразяване в писмена и устна форма, наличие на аналитично мислене, внимание към детайла и умения за работа в екип. За техническите позиции се изисква силно изразен интерес в техническата област.

В HPE стажантите ни имат пълноправен статут на служител, с всичките права и привилегии – като започнем от оценяване на извършената работа и завършим с участия на тимбилдинги, корпоративни срещи и събития. HPE, включително и стажантите ни, участват в много и разнообразни социално ангажирани проекти, свързани с благотворителност, доброволчество, опазване на околната среда и социална отговорност.

След успешното приключване на програмата и след като са завършили образованието си, стажантите много често получават конкретно предложение за постоянна позиция в компанията. На глобално ниво една от целите на компанията по отношение на стажантските ни програми е повече от половината стажанти да продължат пътя си в HPE на постоянна позиция. Именно затова вниманието и вискателността по време на подбора, грижата и инвестицията по време на стажа и търсенето на пресечната точка между интерес, гъвкавост и ефективност са едни от ключовите характеристики на стажантските програми в Hewlett Packard Enterprise. Така например през 2017 година 83% от включилите се в стажантската ни програма в България продължиха своя кариерен път в рамките на компанията. Ще споменем трима от тях, които през януари, 2017 г. започнаха своя стажа в HPE и след 1 година бяха назначени на постоянни позиции като инженери, които консултират клиенти от няколко значими географски региона. Един от тях разказва:

„Когато започнах като стажант не бях единствен, бях с колегите ми Елена и Пламен. Започнахме с тренинги от ден първи. Отначало започнахме да работим по определени продукти, за които имаме тренинги, и постепенно със знанията, придобити от тренингите и колегите ни, покритието ни върху продукти се увеличи. Имам много добри колеги, които винаги са ми помагали и никога не са ме оставяли „да се мъча“ над някой проблем, за който не знам отговора. В началото има малко напрежение и страх да не сбъркаш, но всичко се преодолява. Бих посъветвал всички, които тепърва ще поемат по този път, да не се притесняват, никой няма да ги остави сами в дълбокото. Сега си имаме 7 стажанта в екипа, които преминаха през почти всички възможни тренинги и са подготвени много добре технически. Не се страхуват да питат, а с колегите ми им помагаме, когато имат нужда. Такъв е нашият екип – семейство. Такава е и компанията.“

Друг скорошен пример за успешно кариерно развитие е ръководителят на екипа ни „Ръководене на процеси“, която преди 3 години започна като стажант в този отдел. Нейната история е за сбъдването на една мечта. В HPE тя попадна в среда, която не само оцени уменията ѝ, но и ги разви в правилната кариерна посока. Сега тя на свой ред назначава стажанти и дава пример докъде могат да стигнат с правилната нагласа и опит.

Всички възможности за работа в HPE могат да бъдат разгледани на кариерната ни страница: hpe.com/jobs.

Кандидатстването става чрез регистрация в системата и автобиография на английски език.

Стажантската програма на Siemens Bulgaria

I. Скъпи ученици, студенти, стажанти и бъдещи колеги!

Сигурно сте чували за „войната за таланти“, която се вихри по цял свят между компании от всякакъв мащаб и индустрия. Затова все по-често ще видите адаптирани към вашите нужди, добре заглатени програми за обучение и стажуване и все по-рядко ще се сблъсквате с клишетата в обявите за работа от типа: „Търсим млади специалисти с 5 години опит“. Вие сте тези таланти и вие може да спечелите войната.

II. Учим се взаимно

Ние в Siemens България отдавна знаем, че само да воюваме за таланти е безсмислено, затова нашите усилия са насочени към това да откриваме и развиваме такива.

Обучението на колега, който тепърва прохожда професионално, е дълъг процес, изискващ време, ресурси, хора и търпение, но със сигурност е един от най-добрите начини за изграждане на връзка между служител и компания. В лицето на стажантите компанията осигурява приемственост и открива нови посланици на своята работодателска марка, а инвестираното време в обучение създава чувство за принадлежност у самия стажант.

Ние в Siemens вярваме, че обучението е двустранен процес и разчитаме, че нашите стажанти, представители на поколения Y и Z, носейки нов начин на мислене, обновяват и променят нашата среда и култура, разчупват стереотипите на голямата корпорация. За компания като Siemens с над 170-годишна история това е безценно.

Първата ключова стъпка, когато разработваме стажантска програма е да определим целта на стажа (обучение на нов колега в дългосрочен план, извършване на определена задача/кампания, временен ангажимент и пр.). Определяме обхвата на дейностите, които стажантът ще извърши, и изготвяме план за периода и времето на изпълнението им, както и срок, условия и ресурси, които ще бъдат необходими. Ако стажът е праг към дългосрочна работа, подготвяме план за бъдещо развитие в рамките на компанията.

Скъпи, стажанти, имайте предвид, че започвайки стаж вие ще се запознавате с най-базисните и основни дейности, въоръжете се с търпение. Постепенно ще преминете и към по-сложни и интересни задачи, за всичко е необходимо време. Ние от своя страна като ваши обучители се опитваме да ви представим интересни проекти, инициативи и практики, представящи естеството на работата.

III. Възможности, възможности....

За талантите в сферата на финанси и бизнес администрация: Siemens България разработи нова професионална програма за обучение Business Administration Concept. Програмата, насочена към обучаващи се в икономически специалности – финанси, бизнес администрация, логистика, индустриален мениджмънт и други подобни, е двугодишна. През първата година стажантът преминава на обучение във всички бизнес направления на компанията за четиримесечни периоди, а втората година стартира работа

в конкретно бизнес направление. Успешно завършилите програмата имат възможност да продължат да работят в компанията.

За бъдещи инженери: За обучаващите се в технически специалности Siemens предлага шанс за съчетаване на работа и учене благодарение на гъвкав полудневен график, съобразен с ангажиментите в университета. Най-бързо развиващото се звено на компанията - Центърът за иновации в сградните технологии, предоставя възможност за млади инженери последен курс на обучение в технически университети да продължат следването си и да работят паралелно. За да се присъедините към екипа на Центъра, трябва да сте последна година в една от следните специалности: автоматизация, електроинженерство, електроника, да владеете английски, немски и/или френски език (колкото повече, толкова по-добре). Ще се научите да програмирате на ниво контролери, да изобразявате графично и да контролирате чрез мениджмънт станция: управлението на климатизацията, съвременните системи за стайно регулиране, пожароизвестяване, контрол на достъп и други

За завършили училище и младежи до 22 г.: През 2017 г. Siemens България се включи за първи път в глобалната инженерна програма на Siemens Германия International Tech Apprenticeship, насочена към завършили средно образование младежи и девойки. През лятото на 2017 г. изпратихме Боби и Вели в Берлин за тригодишно обучение специалност „Мехатроника“ и техните впечатления от града, програмата, колегите и преподавателите им ни вдъхновиха да продължим да набираме нови кандидати! След успешно завършване на обучението в Германия Боби и Вели ще започнат работа при нас в Siemens България!

Програмата включва: теоретично и приложно обучение в обучителен център “Вернер фон Сименс” и професионално-образователна лаборатория в Берлин, както и работа на реално работно място в бизнес направленията на Siemens Германия и Siemens България.

Осигурява се месечна издръжка на стажанта, жилище и консултативи за времето на стажа, самолетни билети за отиване и връщане, интензивни курсове по немски език. С този стаж ще получите: професия, професионална квалификация Ниво 4 по Европейска квалификационна рамка в областите Мехатроника и Електроника / Електроинженерство и осигурена работа в Siemens България след успешното му.

С други думи - печелите, докато учите!

През април 2019 г. ще стартираме търсене на още 5 стажанти в областите: Мехатроника и Електроника/ Електроинженерство, които се очаква да заминат в началото на август 2019 г. за тригодишно обучение в Берлин.

- Исквания за кандидатстване: Възраст между 18-22 г., Добри оценки по математика / физика, базови познания и интерес в областта на техниката. Добро владение на немски език е голямо предимство.
- Може да кандидатствате с автобиография на английски или немски език и кратко мотивационно писмо на jobs.bg@siemens.com, като посочите една от двете области на стажа, която представлява интерес за вас - Мехатроника или Електроника / Електроинженерство.

Повече информация за програмата може да откриете тук: www.siemens.com/ITA

PRAKTIKA

„Как да разказваме увлекателно истории, в които не сме участвали...“.
„Как да разпознаваме кои са новините с висока информационна стойност за медиите?“.
„Защо се привързваме към някои брандове, а други никога няма да ни спечелят?“.
„Как да откриваме нови, неексплоатирани решения за бизнеса, използвайки подхода на дизайнери, архитекти и рекламисти?“

Ако и ти си си задавал тези или подобни въпроси, чети надолу – няма да получиш техните отговори, но ще ти кажем къде да ги намериш.

Краткото представяне на Praktika звучи така: Praktika е платформа за обучения и събития в сферата на комуникациите. В Praktika всеки желаещ може да се срещне очи в очи с хората, които познават не само теорията, а и практиката на професиите в маркетинга и рекламата: дизайн и копирайтинг, стратегическо планиране, работа с клиенти, продуциране, медийно планиране и връзки с обществеността.

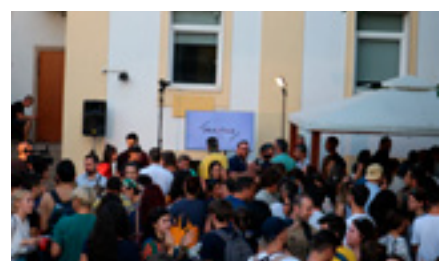
За по-обширното трябва да тръгнем от рекламна агенция The Smarts и нейните лидери – Гегана Иванова и Радослав Бимбалов. Те са добре познати в средите на маркетинга и рекламния бизнес, с над 20 годишен опит, с многобройни успешни кампании за някои от най-големите брандове в България. Именно те са и първите двама лектори в платформата, с обучения, свързани с уменията да презентираме и дизайн мисленето (presentation skills; design thinking). Платформата стартира през тази година и вече има зад себе си поредица впечатляващи събития с някои от безспорно доказаните професионалисти в страната: Йордан Жечев, Мария Тодорова, Марсел Леви, Велина Мавродинова, Мартин Димитров, Даниела Димитрова, Дора Стрцова, Богдан Русев.

А целта на всичко това е, както го показва и самото име, много практична – всички ние трупаме през годините опит, който ни помага впоследствие да се справяме по-бързо и по-качествено със ситуацията, в които попадаме по време на професионалните си приключения. Но този опит представлява просто едно силно индивидуално оръжие, ако си остане за нас. И съответно се превръща в безценно съкровище, когато е споделен. Разговорът между различните елементи на дадена област (клиенти – агенции), между различните играчи в тази област (агенции – агенции), и може би най-важното – между поколенията – е ключ към повишаване на общото ниво на бизнеса, към улесняване на общата ни работа и основа, върху която може да се надгражда.

Защото никой не се е родил научен. И теорията е важна за доброто начало. От там нататък най-добрият учител е практиката.

Можеш да научиш още на: <http://praktika.thesmarts.eu/>

И да следиш за предстоящи обучения на: <https://www.facebook.com/ThePraktika/>

ИЗКУСТВОТО ДА ПРЕЗЕНТИРАШ
(или как да победим тишината)
Обучение

Лектор
Радослав Бимбалов
Участници
Всички

31 | 01 | 2018
12 - 15 ч.
03 | 02 | 2018
11 - 16 ч.
В офиса на IQ Media

PRAKTIKA
thesmarts

Лятна стажантска програма „Духът на успеха“

Стажантската програма „Духът на успеха“ на ВП Брандс Интернешънъл е създадена за привличане и професионална реализация на студенти, които в последните години на своето обучение в университети в България и чужбина търсят активно началото на професионална си кариера в сектора и в България.

ВП Брандс Интернешънъл е лидер в производството на качествени вина и високоалкохолни напитки в България. Компанията има дългогодишен опит и нейно притежание са всички водещи марки алкохолни напитки в България. Днес, компанията разполага с най-модерните производствени центрове за висококачествени алкохолни продукти в страната. Всички те са напълно обновени през последните няколко години и оборудвани с най-модерните технологии.

Традицията на стажантските практики е поставена преди 13 години, когато първите стажанти-студенти от ВИХВП влизат на производствен стаж във Винпром Пещера. От тогава всяка година в периода на гроздобер и винопроизводство студентите от последните курсове на Университета са на практика във ВП Брандс Интернешънъл, завод Есентика, изба Съединение, вила Ямбол. Младите ни колеги работят рамо до рамо с доказани професионалисти в бранша, прилагат на практика теоретичните знания, експериментират и развиват професионалните си умения. За най-активните, амбициозните и целенасочените вратите на компанията са отворени, а кариера в една от най-големите български компании в хранителната индустрия е престижна и желана реализация за тях. И днес равнотежът е над 70 технолози, инженери, химици, икономисти и компютърни специалисти, които поставиха началото на кариерния си път в компанията след успешен производствен стаж. Между първите стажанти са днешните ни ръководители на производства, отдели и мениджъри на плантовете в компанията.

Считаме, че най-добрият начин за информиран и преживян избор като начало на професионалната кариера е производствения стаж. Познаването на характера на работа, на трудовия ритъм и натоварване, както и на ежедневните задачи за реализирането на производствения план, както и шансът да получиш информация и препоръки в работата от най-добрите в бранша, да изработиш курсовия проект и бакалавърския, или магистърски тезис в реална работна среда са основателни предпоставки за избор на първото работно и начало на кариерата. Много по-смислено, информирано и осъзнато кариерно начало за младия служител.

За работодателят пък няма по-добър избор на новия служител от този в реални условия на работа да бъдат оценени амбициите, теоретичната подготовка, социалната зрялост и желанието за непрекъснато обучение на младия човек. И тук няма място за сравнение дори и с най-обстойното интервю, с тестовите и задачите в подборите с цел избор на най-добрия и подходящ кандидат.

Естествено продължение на поставените традиции в работата със стажанти от технологичните специалности е и разширяването

на периметъра от различни специалности. През 2015 в програмата „Духът на успеха“ компанията посрещна първите си 24 млади студенти от български и чуждестранни университети, подбрани след участие във форума BG Career Fair в Лондон, Кариери България и други, в които ВП Брандс Интернешънъл успя да привлече млади българи, учащи в чужбина, които търсят развитие и избират да трупат опит в български компании с международен имидж. Днес можем да се похвалим с над 100 стажанти от Великобритания, Холандия и САЩ. Направленията, в които компанията посреща стажанти са както Финанси, Маркетинг, Човешки Ресурси, Логистика, Връзки с обществеността, ИТ, Продажби България, Продажби Международни Пазари, Продажби Наливни Суровини и Капитално Строителство, така и в производствените отдели в Завод Пещера, Винарска Изба Съединение и Фабрика за етанол „Essentica“. Днес те са повече от 200.

В началото на всяка програма е нужно време стажантите ни да се ориентират в средата. Затова Дирекция ЧР е разработила програма, в която активни участници са мениджъра и служителите на функционалния отдел, в който работи стажанта, наставникът и стажантът. Целта е по-бързата адаптация към работното място и организацията на процесите, както и опознаване на корпоративните правила и култура.

Нашите стажанти започвайки професионалния си път при нас имат възможност да работят на пълен работен ден в екип от квалифицирани и опитни специалисти, готови да споделят знанията си. Придобиват практически опит в утвърдена корпоративна структура, създават полезни контакти и внасят свежи идеи в работата. Имат възможност да се включат в модерна работна среда и да усетят динамиката на реалния бизнес.

В началото на октомври тази година успешно завърши поредната Лятната стажантска програма на ВПБИ „Духът на успеха - студентски практики 2018“, в която 10 студенти от Университет по Хранителни Технологии - 4-ти курс специалност „Технология на виното и пивото“ работиха в изба Съединение по време на най-интензивната част на гроздоберната ни кампания. Днес те отново са на студентските банки и в лабораториите на Университета със спомените и преживените моменти в стажантската си практика, а и с желанията и мечтите си за професионална реализация. А в нашите планове са 3-ма от тях-най-добрите, активните и амбициозни, на които ще предложим да продължат пътя с нас...

„Духът на успеха-студентски практики 2018“ на VP Brands International завърши, за да продължи успешната традиция и отвори врати за следващите си стажанти.

Ако си целеустремен, амбициозен
и креативен, значи ти си нашия
следващ стажант!
Изпрати ни своята автобиография
на имейл hr@vp-brands.com

СЪВЕТ НА
ЖЕНИТЕ
В БИЗНЕСА
В БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛНА
СТАЖАНТСКА
ИНИЦИАТИВА

ОЩЕ ИНФОРМАЦИЯ:

www.internships.womeninbusiness.bg

ЗА КОНТАКТИ:

office@womeninbusiness.bg

Телефон: 0895 530 641